
Vergaderjaar 2025–2026

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

HW

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 februari 2026

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda van de vergaderingen van de Eurogroep en Ecofinraad van 16 en 17 februari a.s. Ik ben voornemens deel te nemen aan deze vergaderingen.

De Minister van Financiën,
E. Heinen

Eurogroep

Agendaonderwerp: Eurozone aanbeveling voor 2026

Document: Laatste versie van het document is nog niet beschikbaar. Het document wordt later op het Delegates Portal geplaatst onder de titel «*Council recommendation on the economic policy of the euro area*».

Aard bespreking: Bespreking ten behoeve van goedkeuring door de Raad.

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Commissie heeft op 25 november 2025 het herfstpakket in het kader van het Europees Semester gepubliceerd. Onderdeel van dit pakket is de door de Commissie voorgestelde ontwerpaanbeveling voor het economisch beleid in de eurozone voor 2026 (*Euro Area Recommendation, EAR*).

In de EAR worden de gezamenlijke (beleids-)uitdagingen voor het eurogebied voor 2026 en 2027 geïdentificeerd. De voorliggende aanbevelingen, die zijn aangepast naar aanleiding van besprekingen in de ambtelijke voorportalen van de Eurogroep, de Ecofinraad en de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, sluiten aan op de hoofdthema's: begrotingsbeleid, defensie-uitgaven en begrotingsbeleid, arbeidsmarkt, investeringen en innovatie, interne markt, simplificatie, Spaar- en Investeringsunie, de digitale euro en de internationale rol van de euro, en macro-financiële stabiliteit. Een kabinetsappreciatie van de EAR is opgenomen in de geannoteerde agenda van de Eurogroep en Ecofinraad van januari 2026.¹

Alle thema's in de EAR raken aan voor Nederland belangrijke prioriteiten, waaronder aandacht voor voortgang op de kapitaalmarktunie, onderzoek en innovatie, verdieping van de interne markt, aanpak van regeldruk, en het stimuleren van een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Het kabinet onderschrijft de urgentie voor de eurozonelidstaten om hier stappen op te zetten. Op veel van de thema's die in de EAR worden benoemd, onderneemt het kabinet al actie, waaronder het verminderen van regeldruk², aandacht voor het versterken van het investeringsklimaat en verdienvermogen in Nederland³, en inzetten voor ambitieuze stappen om de Europese kapitaalmarktunie te versterken⁴.

Op het moment van schrijven worden de laatste aanpassingen aan de conceptraadsaanbeveling nog voorbereid in de ambtelijke voorportalen. Naar verwachting zal het kabinet zich in grote lijnen kunnen vinden in aanbevelingen in de EAR zoals deze zullen voorliggen in de Eurogroep. Na bespreking in de Eurogroep zal de Ecofinraad de aanbevelingen goedkeuren. De werkgelegenheids- en sociale aspecten van de EAR worden in de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van maart 2026 besproken en goedgekeurd. Hierna zal de Europese Raad de EAR in maart bekrachtigen, waarna de Ecofinraad de aanbevelingen in april formeel aanneemt.

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/ed418deb-4a34-4d8f-add9-1c34a55845cc/file>

² <https://open.overheid.nl/documenten/64ffd0dc-a623-422f-8f7d-4b821a0737cc/file>

<https://open.overheid.nl/documenten/19a8b345-710f-4fc6-90b4-b52d36d4e548/file>

³ <https://www.rapportwennink.nl/>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/03/17/kabinetsinzet-kapitaalmarktunie>

Agendaonderwerp: Internationale rol van de euro

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal de internationale rol van de euro bespreken. In het werkprogramma van de Eurogroep is het versterken van de internationale rol van de euro als een van de prioriteiten aangeduid. In dat kader wordt er periodiek gesproken over de ontwikkelingen op dit onderwerp. De ECB heeft in juni 2025 haar jaarlijkse rapport over de internationale rol van de euro in 2024 gepresenteerd.⁵ De Eurogroep heeft hierover in juli 2025 reeds van gedachten gewisseld. Uw Kamer heeft daar een verslag van ontvangen.⁶ Naar verwachting zullen tijdens de geplande gedachtewisseling in februari de ontwikkelingen van het afgelopen half jaar rondom de internationale rol van de euro centraal staan.

Vergroting van de internationale rol van de euro kan voordelen opleveren in termen van grotere monetaire autonomie, lagere transactie-, risicomanagement- en financieringskosten, en een lagere gevoeligheid voor buitenlandse wisselkoersschokken. De volatiliteit afgelopen jaar op de financiële markten heeft onderstreept dat een grote afhankelijkheid van buitenlandse valuta gepaard kan gaan met risico's. Een grotere internationale rol van de euro reduceert deze afhankelijkheid. Tegelijk kan recente onvoorspelbaarheid van het beleid in de Verenigde Staten en de daarmee gepaard gaande volatiliteit op financiële markten ertoe leiden dat investeerders hun blootstelling aan dollarinvesteringen enigszins diversifiëren.

Voor een grotere rol van de euro is het van belang dat de EU een aantrekkelijke plek is om te investeren en een betrouwbare handelspartner is. Volgens het kabinet vereist dit maatregelen om het concurrentievermogen van de EU te versterken, bijvoorbeeld door het wegnemen van barrières op de interne markt, waaronder verdere integratie van financiële markten via de kapitaalmarktunie de bankenunie. Ook het verdiepen van handelsrelaties met derde landen kan bijdragen aan het vergroten van de internationale rol van de euro, waarbij gedacht kan worden aan het bevorderen van het gebruik van de euro in internationale grondstoffenmarkten. Het kabinet is verder van mening dat een grotere internationale rol van de euro kan worden bevorderd door middel van stabiel en houdbaar economisch en begrotingsbeleid in de individuele lidstaten, en onderstreept het belang van sterke en voorspelbare Europese instituties, zoals een onafhankelijke centrale bank. Indien opportuun zal Nederland op basis van bovenstaande deelnemen aan de gedachtewisseling.

Agendaonderwerp: Verkiezing President Eurogroepwerkgroep (PEWG)

Document: N.v.t.

Aard bespreking:

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep staat kort stil bij de verkiezing van de voorzitter van de Eurogroepwerkgroep. De huidige voorzitter Tuomas Saarenheimo uit Finland stelt zich verkiesbaar voor een vierde termijn van twee jaar. Naar verwachting zijn er geen andere kandidaten en bevestigt de Eurogroep de herverkiezing van Saarenheimo voor een nieuwe termijn tot januari 2028.

Agendaonderwerp: Mondiale onevenwichtigheden en mogelijke herbalancering in de context van geo-economische risico's

⁵ <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ire/ecb.ire202506.en.pdf>

⁶ <https://open.overheid.nl/documenten/e507c46a-d8e3-4506-9130-7d5f7dabe646/file%22>

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal stilstaan bij de discussie over mondiale onevenwichtigheden, ofwel overschotten en tekorten op de betalingsbalans. Het Internationale Monetair Fonds (IMF) liet dit najaar in het External Sector Report zien dat mondiale onevenwichtigheden toenemen. De aandacht in deze discussie gaat in toenemende mate uit naar het oplopende handelsoverschot van China, als gevolg van China's exportgeleide groeimodel. Dat kan in bepaalde sectoren leiden tot strategische afhankelijkheden en risico's voor nationale veiligheid. Consumenten hebben juist voordeel van relatief lage prijzen voor producten die China exporteert.

De Amerikaanse regering zet in op tarieven om het tekort op de lopende rekening te reduceren. Volgens het IMF is het effect van tarieven op de lopende rekening echter zeer beperkt. Het IMF wijst erop dat binnenlands beleid belangrijk is bij de afbouw van mondiale onevenwichtigheden. Voor China, met een overschot op de lopende rekening van 3,3% van het bbp in 2025, betekent dat bijvoorbeeld het aanjagen van binnenlandse consumptie. Voor de VS, met een tekort van 4,0% in 2025, adviseert het IMF begrotingsconsolidatie en het stimuleren van besparingen door huishoudens. Voor de eurozone, met een tekort van 2,3% in 2025, wijst het IMF op het belang van het verbeteren van het investeringsklimaat, bijvoorbeeld door barrières op de interne markt weg te nemen en het vervolmaken van en de kapitaalmarktunie.

Dit onderwerp staat hoog op de agenda van internationale gremia (zoals de G20 en de G7). Ook internationale organisaties zoals het IMF en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) hebben aandacht voor het onderwerp. Mogelijk worden er externe experts uitgenodigd om het onderwerp toe te lichten. Mogelijk nemen Ministers van niet-eurolanden deel aan de discussie.

Het kabinet stuurt niet beleidsmatig op de betalingsbalans⁷. Wel deelt het kabinet de aanbevelingen van onder andere het IMF en de Europese Commissie (EC)⁸, dat overschotten en tekorten op de betalingsbalans een uiting kunnen zijn van binnenlandse onevenwichtigheden. Het kabinet ziet in deze discussie een belangrijke rol weggelegd voor de OESO en het IMF, om deze discussie zoveel mogelijk op basis van feiten en juiste economische afwegingen te voeren. Ook kijkt het kabinet met interesse uit naar inzichten die bijvoorbeeld het IMF en de OESO hebben over de rol van industriebeleid op onevenwichtigheden en naar de revisie van het zogenaamde External Balance Assessment Model van het IMF dit jaar, waarmee het IMF ook het Nederlandse lopende rekeningoverschot analyseert en beoordeelt.

Ecofinraad

Agendaonderwerp: Spaar- en Investeringsunie (pensioenen)

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Ecofinraad zal van gedachten wisselen over het pensioenpakket (Supplementary Pensions Package, SPP), dat is gepubliceerd op 20 november 2025. Uw Kamer is reeds geïnformeerd over dit pakket via

⁷ Zie ook Kabinetsreactie Ientepakket Europees Semester.

⁸ Zie ook 2025 In-Depth review The Netherlands.

het gebruikelijke BNC-traject. Het kabinet is positief over de ambitie van de Europese Commissie om het pensioensparen in kapitaalgedekte pensioenstelsels in de lidstaten te bevorderen. Zowel om het risico op ouderdomsarmoede onder burgers in de Europese Unie te verkleinen, als ook om de stabiliteit van de overheidsfinanciën van de lidstaten te waarborgen. Het kabinet is tevens voorstander van sterke, geïntegreerde kapitaalmarkten. Tegelijkertijd hangt een bestendige inrichting van het pensioenstelsel sterk samen met de sociale en maatschappelijke context per lidstaat. De vormgeving van Europese regels voor versterking van nationale pensioenstelsels dient daar rekening mee te houden en mag geen afbreuk doen aan al goed werkende pensioenstelsels, zoals in Nederland.

Agendaonderwerp: Decharge EU begroting

Document: Het document is op dit moment nog niet beschikbaar. Het document wordt voorafgaand aan de vergadering op het Delegates Portal geplaatst onder de titel «*Council recommendation on the discharge to be given to the Commission in respect of the implementation of the general budget of the European Union for the financial year 2024*»

Aard bespreking: Gedachtewisseling en aanname Raadsaanbeveling

Besluitvormingsprocedure: Gekwalificeerde meerderheid

Toelichting:

In de Ecofinraad ligt de aanname voor van de Raadsaanbeveling aan het Europees Parlement voor het verlenen van decharge aan de Europese Commissie over de uitvoering van de Europese begroting 2024.

De Europese Rekenkamer (ERK) geeft in het rapport over het verslagjaar 2024 wederom een afkeurend oordeel ten aanzien van de uitgaven van de EU-begroting. Het foutenpercentage (onrechtmatigheden) in de uitgaven is in 2024 3,6%. Dit is een daling ten opzichte van 2023, toen het foutenpercentage 5,6% was. De materialiteitsgrens is maximaal 2%. Het hoogste foutenpercentage wordt gevonden bij de uitgaven m.b.t. Cohesie, veerkracht en waarden (5,7%) (2023: 9,3%). Daarnaast heeft de ERK een separate beoordeling gegeven over de uitgaven in het kader van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit. De ERK geeft een oordeel «met beperking» ten aanzien van deze uitgaven. Dit betekent dat de bevindingen van materieel belang zijn, maar geen diepgaande invloed hebben. Bij vijf van de zes betalingen zijn materiële fouten gevonden. Daarnaast onderzocht de ERK in hoeverre de hervormingen die lidstaten dienden door te voeren in ruil voor de ontvangen middelen, daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Hieruit blijkt dat hier nog aanzienlijke verbeterpunten liggen. Met name op het terrein van klimaat en vergroening.

Het kabinet heeft zich, conform de motie Van Dijk van 15 oktober 2024, ingezet voor een betere verantwoording van EU-uitgaven. Het kabinet heeft zich, net als voorgaande jaren, kritisch opgesteld in de discussie over de Raadsaanbevelingen, waarbij is opgetrokken met gelijkgezinde lidstaten. Op basis van het foutenpercentage is er volgens het kabinet onvoldoende basis om in te stemmen met de voorliggende Raadsaanbeveling met een positief dechargeadvies aan het Europees Parlement. Het kabinet is dus voornemens om – net als in eerdere jaren – tegen het positieve dechargeadvies te stemmen. Het is de verwachting dat naast Nederland ook enkele gelijkgezinde landen niet zullen instemmen met een positief dechargeadvies. Naar verwachting zal een gekwalificeerde meerderheid van de Raad instemmen met het aannemen van een positief dechargeadvies aan het Europees Parlement en zal de Raadsaanbeveling derhalve worden aangenomen.

Agendaonderwerp: Conclusies begrotingsrichtlijnen EU 2027

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Aannee Raadsconclusies

Besluitvormingsprocedure: Consensus

Toelichting:

De Raad geeft de Commissie jaarlijks via de begrotingsrichtlijnen (Raadsconclusies) sturing bij het opstellen van de Europese conceptbegroting voor 2027. De begrotingsrichtlijnen zijn niet juridisch bindend. Besluitvorming in de Raad vindt plaats op basis van consensus. De besluitvorming over de EU-begroting in de Raad vindt plaats met gekwalificeerde meerderheid en in het Europees Parlement met gewone meerderheid.

In de begrotingsrichtlijnen wordt het belang van een prudente begroting benadrukt en aangegeven dat er voldoende middelen beschikbaar moeten zijn voor de belangrijkste prioriteiten van de EU. Daarnaast benadrukt de Raad, net als voorgaande jaren, het belang van budgettaire discipline: de plafonds van het MFK moeten gerespecteerd worden en er moet voldoende flexibele ruimte beschikbaar blijven om te kunnen reageren op onvoorziene omstandigheden gedurende het jaar. Verder wordt het belang genoemd van betrouwbare en precieze ramingen om de voorspelbaarheid van de afdrachten van lidstaten aan de EU te vergroten. Tevens roept de Raad alle EU-instellingen op tot naleving van stabiel personeelsbestand en het niet overschrijden van MFK-plafonds.

Daarnaast gaan de Raadsconclusies in op EU-steun aan Oekraïne. Er wordt aangegeven dat de EU, samen met haar partners, Oekraïne zal steunen zolang als nodig blijkt. De Raad geeft verder aan dat de herprioriteringen die zijn afgesproken in de tussentijdse MFK-herziening van 2024 weerklank moeten vinden in de conceptbegroting voor 2027. De Raad roept de Commissie op om volledige transparantie te bieden met betrekking tot de leningen en rentekosten van het coronaherstelfonds, en de in de Europese Raad van 1 februari gemaakte afspraken met betrekking tot de dekking van de rentekostenoverschrijdingen te respecteren in de conceptbegroting voor 2027.⁹

Het kabinet is voornemens om in te stemmen met de begrotingsrichtlijnen van de Raad aan de Commissie. De aanbeveling reflecteert goed de Nederlandse prioriteiten ten aanzien van de Europese begroting voor 2027. Er wordt geen discussie in de Raad verwacht. De Commissie neemt de begrotingsrichtlijnen mee in het voorstel voor de begroting van 2027, dat naar verwachting in juni 2026 verschijnt.

Agendaonderwerp: Economische en financiële impact van de Russische agressie tegen Oekraïne

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Ecofinraad zal van gedachten wisselen over de economische en financiële impact van de Russische agressie tegen Oekraïne en over Europese steunmaatregelen. Dit is een terugkerend agendaonderwerp op de Ecofinraad.

Oekraïne ontvangt momenteel steun uit o.a. de Oekraïne-faciliteit met een totale omvang van EUR 50 mld. voor de periode 2024–2027, de G7 Extraordinary Revenue Acceleration (ERA) leningen van ca. EUR 45 miljard en het IMF-programma. Uit de Oekraïne-faciliteit heeft de Europese Unie op 22 december jl. EUR 2,3 miljard voor tranche zes uitbetaald, nadat de Raad en Commissie eerder vaststelden dat Oekraïne

⁹ Special European Council – Consilium

aan acht hervormingsstappen uit het Oekraïneplan had voldaan. Daarnaast heeft de Commissie op 13 november jl. de tiende en tevens laatste tranche van het EU-aandeel in de ERA-leningen verstrekt aan Oekraïne, met een omvang van EUR 4,1 miljard. Met de uitbetaling van deze tranche heeft de EU het totale EU-aandeel in de ERA-lening van EUR 18,1 miljard uitbetaald.

Tijdens de Europese Raad op 18–19 december jl. is een akkoord bereikt om Oekraïne in de komende twee jaar te ondersteunen met 90 miljard euro aan leningen. De Kamer is op 19 december jl. over dit akkoord geïnformeerd.¹⁰ Op korte termijn zal uw Kamer een appreciatie van de wetsvoorstellen ontvangen die de Commissie hiertoe op 14 januari jl. heeft gepubliceerd.

Het IMF heeft op 26 november 2025 op stafniveau een akkoord bereikt met de Oekraïense autoriteiten over een nieuw IMF-programma met een omvang van USD 8,1 mld. Voordat het programma ter goedkeuring aan de raad van bewind van het IMF kan worden voorgelegd moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan, o.a. het dekken van het financieringstekort voor het eerste jaar van het programma. Met het akkoord dat bereikt is tijdens de ER van 18–19 december jl. is dit – bij de huidige aannames – het geval. Het programma wordt naar verwachting in de komende maanden ter goedkeuring aan de raad van bewind van het IMF voorgelegd. Daarnaast zijn lidstaten van het IMF gevraagd om *financing assurances* af te geven, waarmee zij toezeggen Oekraïne financieel te zullen blijven steunen en zorg te zullen dragen voor de schuldhoudbaarheid van Oekraïne. Nederland heeft samen met andere landen aangegeven bereid te zijn *financing assurances* af te geven voor dit programma, net zoals Nederland eerder heeft gedaan voor het huidige IMF-programma¹¹. Daarnaast werkt het kabinet via de *Group of Creditors of Ukraine* (GCU) mee aan het herstructureren van de overheidsschuld van Oekraïne. Dit houdt in eerste instantie in dat de opschorting van terugbetalingen op bilaterale claims wordt verlengd tot eind 2029 (parallel aan de looptijd van het nieuwe IMF-programma).

Het ongedekte financieringstekort van Oekraïne werd door de Europese Commissie geschat op EUR 135 mld. voor de periode 2026–2027 voor zowel militaire als macro-financiële noden. Bij de berekening van dit resterende tekort is al rekening gehouden met het nieuwe IMF-programma van USD 8,1 mld. Met de EU-leningen van EUR 90 mld. dekt de EU twee derde van het ongedekte financieringstekort in 2026 en 2027. Het resterende tekort van EUR 45 mld. dient – volgens de EU – door andere internationale donoren gedekt te worden.

Agendaonderwerp: Economisch herstel in Europa: uitvoeringsbesluiten van de Raad onder de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF)

Document: De Commissievoorstellen voor aanpassing van uitvoeringsbesluiten van de Raad ter goedkeuring van de herstel- en veerkrachtplannen worden voorafgaand aan het overleg gepubliceerd op eur-lex.europa.eu.

Aard bespreking: Aanneمة uitvoeringsbesluiten van de Raad

Besluitvormingsprocedure: Gekwalificeerde meerderheid

Toelichting:

Tijdens de Ecofinraad zal worden stilgestaan bij de stand van zaken ten aanzien van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF). Daarnaast zal de Raad uitvoeringsbesluiten aannemen waarmee wijzigingen van de herstel- en veerkrachtplannen (HVP) die lidstaten hebben opgesteld in het

¹⁰ Kamerstukken II, 2025–2026, 21 501-20, nr. 2361

¹¹ Kamerstukken II, 2022–2023, 26 234, nr. 275

kader van de HVF formeel worden goedgekeurd. Lidstaten kunnen, op basis van artikel 21 van de HVF-verordening, gebruik maken van de mogelijkheid om hun HVP aan te passen op grond van objectieve omstandigheden of wanneer een beter alternatief wordt voorgesteld, waarbij het oorspronkelijke ambitieniveau van de maatregel onveranderd blijft. De Commissie beoordeelt of de redenen die lidstaten aandragen een wijziging van de herstelplannen rechtvaardigen en of de herstelplannen na deze aanpassingen nog steeds voldoen aan alle eisen van de HVF-verordening.

Op het moment van schrijven ligt enkel de wijziging van HVP van Litouwen voor. De Commissie oordeelt dat de redenen die Litouwen voor de wijziging aandraagt, een aanpassing van het HVP rechtvaardigen en dat het plan ook na deze aanpassing voldoet aan de eisen van de HVF-verordening. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie. Het kabinet is daarom voornemens om in te stemmen met het voorstel tot aanpassing van het uitvoeringsbesluit van de Raad.

Agendaonderwerp: Europees Semester 2026: goedkeuring Eurozone aanbeveling voor 2026

Document: Laatste versie van het document is nog niet beschikbaar. Het document wordt later op het Delegates Portal geplaatst onder de titel «*Council recommendation on the economic policy of the euro area*».

Aard bespreking: Bespreking ten behoeve van goedkeuring door de Raad.

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Commissie heeft op 25 november 2025 het herfstpakket in het kader van het Europees Semester gepubliceerd. Onderdeel van dit pakket is de door de Commissie voorgestelde ontwerpaanbeveling voor het economisch beleid in de eurozone 2026 (*Euro Area Recommendation*, EAR). In de EAR worden de gezamenlijke (beleids-)uitdagingen voor het eurogebied voor 2026 en 2027 geïdentificeerd.

Een kabinetsappreciatie van de EAR is opgenomen in de geannoteerde agenda van de Eurogroep en Ecofinraad van januari 2026¹². In de Ecofinraad ligt de EAR ter goedkeuring voor. De EAR wordt de dag voor de Ecofinraad in de Eurogroep besproken. De annotatie van de EAR kan bij dit agendapunt in de geannoteerde agenda gevonden worden.

Het kabinet is voornemens om in te stemmen met de EAR. De werkgelegenheids- en sociale aspecten van de EAR worden in de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van maart 2026 besproken en goedgekeurd. Hierna zal de Europese Raad de EAR in maart bekrachtigen, waarna de Ecofinraad de aanbevelingen in april formeel aanneemt.

Agendaonderwerp: Implementatie van het Europees begrotingsraamwerk: defensiefinanciering

Document: Raadsaanbeveling voor activatie van de nationale ontsnapingsclausule voor Oostenrijk

Aard bespreking: Besluitvorming

Besluitvormingsprocedure: Gekwalificeerde meerderheid

Toelichting:

Zoals o.a. toegelicht in de nazending van de Geannoteerde Agenda van de Eurogroep en Ecofinraad van juni 2025¹³ heeft de Commissie op 19 maart 2025 voorgesteld om de nationale ontsnapingsclausule binnen de

¹² <https://open.overheid.nl/documenten/ed418deb-4a34-4d8f-add9-1c34a55845cc/file>

¹³ Zie de Nazending Geannoteerde agenda Eurogroep en Ecofinraad 20 en 21 januari 2025, Kamerstukken II 2024/2025 21 501 nr. 07-2087

Europese begrotingsregels tijdelijk en gericht te activeren, met als doel om nationale defensie-uitgaven op korte termijn te verhogen. De clausule kan op verzoek van een lidstaat worden ingezet onder drie voorwaarden: (i) uitzonderlijke omstandigheden buiten de controle van de lidstaat, (ii) substantiële impact op overheidsfinanciën, en (iii) behoud van schuldhoudbaarheid op de middellange termijn. De Commissie heeft voorgesteld de clausule voor vier jaar te activeren. Lidstaten mogen in die periode afwijken van het door de Raad vastgestelde (correctieve) uitgavenpad wanneer dit het gevolg is van een toename van defensie-uitgaven t.o.v. 2021, tot een maximum van 1,5% bbp. Lidstaten mogen op ieder moment een aanvraag voor activatie indienen. Zie voor een nadere toelichting de Kamerbrief over de nationale ontsnappingsclausule van 28 maart 2025.¹⁴

Oostenrijk heeft in december 2025 een aanvraag ingediend om de nationale ontsnappingsclausule te activeren. Dat maakt dat in totaal zeventien lidstaten een aanvraag hebben ingediend voor activatie van de nationale ontsnappingsclausule: België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Griekenland, Kroatië, Letland, Litouwen, Hongarije, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slovenië, Slowakije en Tsjechië. In de Ecofinraad van juli en oktober 2025 zijn de Raadsaanbevelingen voor de andere zestien lidstaten reeds goedgekeurd. Alleen de aanvraag van Oostenrijk behoeft nog goedkeuring door de Raad en dat ligt deze Ecofinraad voor.

De Commissie heeft de Oostenrijkse aanvraag inmiddels positief beoordeeld. De aanvraag is getoetst aan de drie bovengenoemde voorwaarden. De oorlog in Oekraïne wordt aangemerkt als uitzonderlijke omstandigheid buiten de controle van lidstaten, met een grote impact op de overheidsfinanciën. Daarnaast stelt de Commissie dat een tijdelijke en gerichte activatie van de ontsnappingsclausule waarborgen biedt voor de schuldhoudbaarheid. De Commissie doet een aanbeveling aan de Raad ter goedkeuring de Oostenrijkse aanvraag. Deze aanbeveling stelt, net als voor de andere lidstaten, dat Oostenrijk in de periode 2025–2028 mag afwijken van het door de Raad aanbevolen uitgavenpad, mits de afwijking niet groter is dan de toename in defensie-uitgaven ten opzichte van 2021, tot maximaal 1,5% bbp. Voor Oostenrijk, dat zich in een buitensporigtekortprocedure bevindt als gevolg van overschrijding van de 3%-tekortnorm betreft het een correctief uitgavenpad.

Het kabinet kan zich vinden in de beoordeling van de Commissie en is voornemens in te stemmen met de Raadsaanbeveling voor Oostenrijk tijdens de Ecofinraad op 17 februari a.s. Bij de jaarlijkse monitoring van de toepassing van de clausule zal het kabinet aandacht blijven vragen voor schuldhoudbaarheid en financiële stabiliteit, inclusief het belang van herprioritering van uitgaven ten behoeve van structureel hogere defensie-uitgaven.

Overig

Informatiepunt SAFE

De Ecofinraad staat tijdens een informatiepunt kort stil bij de voortgang van het Veiligheidsactie voor Europa-instrument (*Security Action for Europe through the reinforcement of European defence industry instrument*, SAFE). SAFE is op 29 mei 2025 in werking getreden en is een tijdelijk noodinstrument van de EU van 150 miljard euro waarmee leningen kunnen worden verstrekt voor gezamenlijke defensie-uitgaven.

¹⁴ Kamerstuk 21 501-20 nr. 2207

De Commissie leent namens de EU middelen op de kapitaalmarkt en leent deze door aan lidstaten. Lidstaten die gebruikmaken van de leningen zijn zelf verantwoordelijk voor de terugbetaling, inclusief de rentelasten. Negentien lidstaten hebben een plan ingediend om gebruik te maken van de SAFE-leningen. De Commissie heeft tot nu toe zestien plannen beoordeeld en heeft hiertoe voorstellen gepubliceerd voor Raadsbesluiten (*Council Implementing Decisions*). Naar verwachting neemt de Raad Buitenlandse Zaken (Defensie) op 11 februari 2026 de Raadsbesluiten aan. Vanaf maart 2026 kunnen de leenovereenkomsten worden ondertekend en kan er tot 15% voorfinanciering worden verstrekt.